

~~Ref.~~
R

17. 20

DISSERTATIO
HISTORICA ET JURISPUBLICI
DE
VICARIIS S. R. IMPERII
IN ITALIA,

Quam
DEO propitio
P R Æ S I D E
V I R O C L A R I S S I M O
JUSTO CHRISTOPHORO
DITHMARO,
HIST. & POLIT. P. P. O.

IN AUDITORIO MAJORI
horis solitis
die VI. Octobris Anno MDCCLXXV.
ventilandam proponit
AUCTOR

CAROLUS JEREMIAS
de SONNENTAGEN,
Eques Silefius.

FRANCOFURTI ad VIADRUM,
Typis Jo. CHRISTOPH. SCHWARTZII, Acad. Reg. Typogr.

17.

DISELLATIO
HISTORICA ET JURISPRUDENTIALIS
DE
VICARIIS R. IMPERII
IN ITALIA.

Quam
Dno. Professore
P. R. S. I. D. E. R. I. I.
V. R. O. C. L. A. S. S. I. C. I. S.
JUSTO CHRISTOPHORO
DITTMARO,

HIST. & POLIT. T. 1. O.
IN AUSTRO-MILANI
HONORIS
V. R. O. C. L. A. S. S. I. C. I. S.
V. R. O. C. L. A. S. S. I. C. I. S.
M. D. C. C. C. C. C. C.
CAROLUS FERDINANDUS
DE SOXINIENSI

Leipzig
FRANCOFURTI A. M. D. C. C. C. C. C. C.
Typis Jo. Christiani Schwartii, Act. Reg. Typogr.

DISSERTATIONIS
De
VICARIIS S. R. IMPERII.
IN
ITALIA

SUMMARIA.

§. I. <i>D</i> issertationis occasio & argumenti dignitas.	§. VIII. & IX. <i>E</i> xempla Vicariorum Generalium.
§. II. <i>A</i> n Pontifices Romani Vicarii sint in Italia?	§. X. <i>E</i> xempla Vicariorum Particularium.
§. III. <i>A</i> rgumenta eorum & Grotii rejiciuntur.	§. XI. <i>D</i> e Vicariis perpetuis ad I. Sabaudico.
§. IV. <i>A</i> n Vicariatus Italiae Regi Romanorum competat?	§. XII. <i>I</i> l. Mediolanensi.
§. V. <i>A</i> n ordinarius Imperii in Germ. Vicarius? quod negatur.	§. XIII. <i>I</i> l. Mantuano.
§. VI. <i>O</i> bjectioibus respondetur.	§. XIV. <i>I</i> ura pristinorum Vicariorum §. XV. <i>I</i> ura Vicariorum perpetuorum.
§. VII. <i>C</i> ui ius competat Vicarios in Italia constituendi? horumque divisio.	§. XVI. <i>D</i> e Vicariatu Serenissimo Principi Eugenio concessio.

A

§. I. Quum

§. I.

Uum Academia Viadrina abiturus specimen aliquod studiorum meorum edere jussum fuerim, atq; de argumento sollicitus nuper legerim, Serenissimum Sabaudia Principem ac fortissimum Heroem, EUGENIUM, ab Augustissimo Imperatore *Carolo VI.* ditio- num Austriacarum in Italia Vicarium generalem constitutum fuisse, hac occasione, qua Vicariorum in Italia, ex quo (a) hac Regno Germanico accessit, fuerit ratio, paucis exponere, tanto magis operæ pretium duxi, quod insigne hoc Juris publici caput nondum satis excussum (b), atque extra omnem controversiæ aleam positum esse videatur.

(a) Misfis Vicariis in veteri Romanorum Imperio, de quibus, si placet, vid. *Notit. Imp. Orientis c. 122. & Occidentis c. 45. & 57. Tit. Cod. de Officio Vicarii.*

(b) Equidem occasione interregni, quod post Divi Imperatoris Josephi I. obitum extitit, Generosissimus Vir D. GERLACUS ADOLPHUS de MÜNCHHAUSEN, Eques Thuringicus, in Academia Jenensi Dissertationem de *Vicariatu Italia* publicavit; ast supersunt adhuc, quæ circa hoc argumentum penitus expendi merentur.

§. II.

Ex quo Pontifices Romani, pace, post diuturnum illud bellum inter Imperatorem & Sacerdotium, cum Henrico V. facta (a) se una cum reliquo Clero Imperatorum Jurisdictioni subtraxerunt, ipsum mox Imperium suo beneficio ab Imperatoribus possideri, atque post illorum obitum Imperii

perii administrationem, dum novus Imperator suo consensu fuerit constitutus, ad se devolvi inprimis HADRIANUS IV. (b) INNOCENTIUS III. (c) CLEMENS IV. (d) BONIFACIUS VIII. (e) CLEMENS V. (f) JOHANNES XXII. (g) atque BONIFACIUS IX. (h) contenderunt, eorumq; causam, dubito an serio, GROTIUS quoque egit (i).

(a) Belli istius descriptionem, atque Pacis, qua illud inter Henricum V. & Calixtum II. compositum fuit, tabulas v. in *vita Gregorii VII. P. R.* qui illas turbas moverat, & *Hist. belli inter Imperium & Sacerdotium* à Clarissimo Dn. Praefide editis.

(b) Litteris enim, quas ad Imperatorem Fridericum I. Barbarossam per Legatos misit, inter alia, teste *Radevico de Gestis Frid. I. cap. IX. &c.* scripsit: *Debes glorioissime Fili! ante mentis oculos reducere, quam gratanter & quam jucunde alio anno Mater Tua SS. Romana Ecclesia Te suscepit, quanta cordis affectione tractaverit, quantam Tibi dignitatis plenitudinem contulerit & honoris, & qualiter Imperialis insignis corona libentissime conferens, benignissimo gremio suo, Tuae sublimitatis apicem studuerit confovere, nihil prorsus efficiens, quod Regia voluntati vel in minimo cognosceret obviare. Neque tamen poenitet nos desideria Tua voluntatis in omnibus implevisse, sed si MAIORA BENEFICIA, Excellentia Tua, de manu nostra suscepisset, si fieri posset, considerantes quanta Ecclesia Dei & nobis per Te incrementa possint & commoda provenire. Alterum quoque Legatorum, cum Ordines Imperii ægre tulissent literas illas, haud erubuisse dicere: A quo ergo habet, si a domino Papa non habet Imperium? refert idem Scriptor cap. X.*

(c) Is post Philippi Imperatoris obitum Vicarium se Imperii esse contendit, atque cum *Cap. 10. X. de foro Comp.* prohibuisset, ne Laicus Laicum in causa civili coram Iudicio Ecclesiastico conveniret, addit: *liceat tamen ipsis, qui sub iisdem Consulibus taliter duxerint contendendum, si se in aliquo senserint pregravari ad tuam (sicut hactenus servatum est) vel ad*

nostram, si maluerint audientiam appellare, hoc præsertim tempore, quo *VACANTE IMPERIO* ad Indicem secularem recurrere nequeunt, qui a superioribus in sua justitia opprimuntur.

(d) Qui interregni, quod vulgo Magnum dicunt, tempore Carolum Andegavensem Vicarium imperii in Italia constituit, atque in Diplomate apud RAYNALDUM a. 1267. Clemens, inquit, charissimo in Christo filio, Carolo, illustri Regi Sicilia salutem, & cum Te in partibus Thuscie, Romana subiectis imperio nunc vacanti pacis constituerimus per nostras sub certa forma literas, Servatorem, in eisdem Tibi *PACIARI* (Vicarii) seu pacis servatoris officium committentes &c.

(e) Qui, cum Albertum I. imperatorem agnoscere noller, Vicarium in Italia constituit Carolum Valesium, atque in Diplomate apud eundem RAYNALDUM ad An. 1301. unde, inquit, cum fratribus nostris habita deliberatione matura, attendentes quod Romanum vacat imperium, cujus ad nos, præsertim hoc tempore pacifica conservatio dignoscitur pertinere; dilectum filium, nobilem Virum, Carolum, natum claræ memoriæ Philippi Regis Francorum, Comitem Andegavensem, de cujus strenuitate, armorum experientia, & bonitate confidimus, *CONSERVATOREM PACIS* in ea parte ipsius Thuscie, que prædicto imperio subjacet, de fratrum eorundem consilio duximus deputandum.

(f) Hic quoque post Henrici VII. obitum sententiam ejus adversus Robertum Apuliae & Siciliae Regem declaraturus inivit, Clement. II. in f. de Sent. & Re judic. Nos, inquit, tam ex superioritate, quam ad Imperium non est dubium nos habere, quam ex potestate, in qua *VACANTE IMPERIO*, Imperatori succedimus, ac nihil minus ex plenitudine potestatis, quam Christus Rex Regum & Dominus Dominantium nobis licet immeritis in persona Beati Petri concessit, sententiam & Processus omnes prædictos, & quicquid ex eis consecutum est, vel occasione ipsorum de Fratrum nostrorum consilio, declaramus fuisse, ac esse omnino irritos & inanes.

(g) Is Ludovicum Bavarum legitimum Imperatorem agnoscere noluit, atque vacante Imperio, Vicariatum Extrav. Tit. V, no sede vacante aliquid innovetur, sibi adseruit, atque

atque excommunicationem iis, qui Vicarios se gerent, minatus, sane, inquit, in nostram & Fratrum nostrorum deductum fama divulgante notitiam, quod licet de Jure sit liquidum & ab olim inconcussa fuerit servatum, quod vacante imperio sicut & nunc per obitum quondam Henrici Romanorum Imperatoris vacasse dignoscitur, quum in illo ad Secularem judicem nequeat haberi recursus, ad summum Pontificem cui in persona Beati Petri, Terreni simul & Caelestis Imperii jura, Deus ipse commisit, Imperii praedicti Jurisdictione, regimen & dispositio devolvuntur, & ea ipse (durante ipsius vacatione Imperii) per se vel per alium seu alios exercuisse noscitur in imperio memorato &c.

(b) Hunc exauctorato Imperatore Wenceslao Vicariatum Imperii sibi vindicasse, ejusque jure Ludovici Caroli VI, Regis Galliae Fratris, pacta nuptialia cum Valentina Principe Mediolanensi, atque successionem in Soceri Ducatu extinctis heredibus masculis confirmasse, refert GUICCIARD. lib. IV. in pr.

(i) lib. II. c. X. §. II. I. B. & P. ubi Regnum Italiae atque Imperium Romanum a Pontifice & Populo R. in Carolum M. vult translatum fuisse, & n. 4. Hec quoque, ait, approbatio per Episcopum edici & solemniter restata fieri peculiari coronatione solebat; quare ex electione septem Principum, qui Germania corpus referunt, qui lectus est Ius habet imperandi Germanis secundum eorum mores: ex approbatione vero populi Romani fit idem Rex, aut, Imperator Romanus, aut ut historici saepe loquuntur, Rex Regni Italiae, atque eo titulo sub se habet quaecunque populi Romani fuerunt, neque pactationibus aut derelicti occupatione aut victoriae jure in aliorum populorum imperium concesserunt. Unde illud quoque intellegi facile potest, quo Jure Episcopus Romanus VACANTE IMPERIO Investituras tribuat Fudorum Imperii Romani, quia scilicet in populo Romano tali tempore libero, prima obtinet.

§. III.

Uti vero, quae de Summa Petro ejusque Successoribus à Christo in secularibus quoque concessa potestate, hujus-

hujusque perpetuo usu, a Pontificibus Romanis in adductis locis prætexuntur, parum firmo nituntur talo (a), atque Imperium Romanum, omneque in Italiam Jus, a Pontifice civibusque Romanis, in Carolum M. translatum fuisse, contra omnem historię fidem (b) a Grotio asseritur: Ita Imperatores Imperiique Ordines suam libertatem ac supremum suum in Italiam Imperium, acerbis (c) quandoque decretis, merito vindicarunt; ut taceamus cordatiores (d) in Ecclesia Romana viros, qui illam Pontificum Romanorum quorundam arrogantiam palam scriptis suis improbare haud sunt veriti.

- (a) Agnoverunt illud ipsius Ecclesię Romanę veteres & recentiores scriptores, quorum magnum numerum retulit Auctor, qui sub ficto JOH. FRANC. ALBANI nomine *Nemias Pontificis de Jure Reges appellandi* 1706. edidit. Inconcusse autem, ut Johannes XXII. l. c. dicit, servatum fuisse, ut vacante Imperio jurisdictio ad Pontifices fuerit devoluta, nullo exemplo probari poterit.
- (b) Ut jam dudum CONRINGIUS *de Imp. Germ.* Frid. SPANHEMIUS dissertat. *de ficta collatione Imperii in Carolum M. per Leonem III. Rom. Pontif.* oper. T. II p. 557. FRID. GRONOVIIU in Not. ad Grotium l. c. PER-ILLUSTR. à COCCEJI I. P. cap. VI. aliique docuerunt, atque Longobardię Regnum Jure victorię, Exarchatum vero, quo & Roma comprehensa fuit pacto cum Orientis Imperatoribus pariter ac Patriciatus dignitate in illa urbe, Carolum M. acquisivisse satis abunde monstrarunt.
- (c) Cum Hadrianus IV Imperium BENEFICIUM suum appellasset, *vid. §. præc. lit. (a)* Ordines imperii id ipsi vehementer exprobrarunt, atque literis ad ipsum apud Radevicum l. c. c. X. Certe, scripserunt, *ad vocem illam nefandam & omni veritate vacuam non solum Imperialis majestas debitam indignationem concepit, verum omnes Principes, qui aderant, tanto*

tanto furore & ira sunt impleti, quod sine dubio illos duos iniquos Presbyteros mortis sententia damnassent nisi hoc nostra interceptisset presentia - - - - - cumque per Electionem Principum a solo Deo Regnum & Imperium nostrum sit, qui in passione Christi, Filii sui duobus gladiis necessariis regendum orbem subjecit, cumque Petrus Apostolus hac doctrina mundum informaverit; Deum timete, Regem honorificate: quicumque Nos Imperialem Coronam pro beneficio à Domino Papa suscepisse dixerit, Divina institutioni & doctrina Petri contrarius est & mendacii reus existit. Quibus admonitus Adrianus sententiam suam revocavit, literis blandioribus ad Imperatorem scriptis, quas RADEVICUS cap. XXII. exhibet. Quam etiam Ludovicus Bavarus, & Imperii Ordines Iura sua adversus Iohannis XXII molimina vindicarint, patet ex Decreto ipsorum Renseano apud LEIBNITIIUM *Cod. Juris Dipl.* p. 148. ut & ex Epistola ad Clementem VI. scripta ap. HENRIC. REBDORFIUM in *Annal.* ad A. 1339.

(d) WILHELMUM OCCAMUM, MARSIL. PATAVINUM aliosque, quorum scripta adversus Pontificem Romanum in illa circa supremum imperium contentione edita collegit GOLDASTUS in *Monarchia Imp. T. III.*

§. IV.

Neque illis Iurispublici Doctoribus, qui (a) Regem Romanorum Vicarium generalem esse contendunt, adfipulari possumus. Sive enim Is improprium & delegatam (b), sive, quod verius est, propriam habeat potestatem, absque tamen expresso Imperatoris mandato exercere illam non (c) potest, quo demum contingit, ut tam proprio quam vicario nomine imperium administret (d).

(a) SCHILTER. *Inst. IUR. PUBL.* lib. I. Tit. 17. §. I. VITRIAR. lib. I. Tit. II. §. 2. RUMELINUS ad A. B. aliique plures, quos Pfeffing in *Not. ad Verriar.* refert.

(b) ut BOECLERUS *Nor. Jmp.* lib. IV. 2. CARPZOV. de *lege Regia* cap. XI. sect. 3. & 4. aliique existimant.

(c) ut

- (c) ut Per-Illustr. a COCCEJI J. P. c. VIII. §. 28. existimat, pluribusque ex Titulo Majestatis, Plenitudine potestatis, quæ Regi Romanorum in Imperii Legibus tribuuntur, multisq; argumentis aliis confirmavit Illustr. Baro de LYNCKER diss. de *Rege Romanorum*.
- (d) Quod Reges Romanorum in Capitulationibus suis cavere solent, atque Divus Imperator JOSEPHUS Capitulationis suæ Art. XLVII. sic promittit: Wir sollen und Wollen uns auch zu keiner Regierung oder Administration im Heil. Röm. Reich so lang Ihero Kayserl. Majestät im Leben / oder nach Dero Tod (welchen Gott lang verhüten wolle) zu Präjudiz der Reichs vicarien/welche immittels die Reichs Administration führen / die Expedition aber in unserm Namen verfügen sollen / unterziehen, biß wir daß abgehende Jahr unsers Alters erreicht und angefangen haben.
- (e) Ferdinandus enim, ex quo Imperator Carolus V. vices suas ei commiserat, in *Recess. Imp. 1542. §. 3.* Im Nahmen Ihero Kayserl. Majestät und für uns selbst & §. 102. von Röm. Kayserl. und Königl. Majest. und vollkommenheit / in *Recess. 1557. §. 3.* an statt der Röm. Kayserl. Majest. auf für uns selbst C. G. O. pr. præf. & §. 1. Krafft berührter zu Kayserl. Majest. Heimstellung / auch für uns selbst / als Römischer König gebietend. vid. pluribus Illustr. a COCCEJ. LYNCKER. l. c. & HENNING. in *Medit. ad Capitul. Josephi Art. cit.*

§. V.

Sunt præterea, qui (a) Vicariorum (b) Regni Germanici potestatem in Italiam, ceterasque Imperii Rom. Germ. ditiones omnes, ideo se extendere censent, quod Imperii nomine potestatem suam exercent, atque aliàs Italia exempta sit a suprema Imperii Jurisdictione, ac denique Vicariatus Italiae ad Imperatoris absentiam se tantum referant, quo autem mortuo, Vicariatus Germanico subjiciantur; quibus vero, ut absentiamur, impetrare a nobis haud possumus,

mus, atque sententiam ducimus præferendam illorum (e) qui Vicariatus Germanicos intra Regni Germanici limites (d) esse restrictos, neque vel in Italiae vel Arelatense Regna (e) se porrigere ac extendere existmant.

(a) JUST. SINOLT. Schütz Coll. publ. P. I. diff. V. §. 9. DIETERICUS ad A. B. illustr. a LUDWIG Erleüterng der Gülden Bullen Tit. V. §. 1. p. 519. Amplif. GRIBNERUS diff. de Juribus Vicariorum Imperii §. 37. laudatus Dn. de Münchhausen diff. cit.

(b) Puta Comitum Palatini & Electoris Saxoniae, de quibus vid. A. B. Tit. V. & Clarissimi Dn. Præsidis dissert. de Vicariorum Imperii origine & progressu.

(c) LIMNEI ad Capit. Caroli V. art. 3. STRAUCH. instit. Juris publ. lib. I. c. II. n. g. Perillustr. a COCCEJI c. XVI. §. II LYNCKERI ad A. B. VITRIARIUM lib. I. II. 6. SWEDERI P. II. S. I. c. 33. §. 2. TITII lib. V. c. ult. §. 40. HENNING. ad Capit. Josephi Art. IV. Illustrif. jud. Imp. Aul. Vice Præsidis Comitum de WURMBRAND de Foro Imp. Princip. p. 30. FRID. LUDOV. de BERGER animadv. ad Cocceji J. P. c. V. n. 4. & XVI. §. II.

(d) Fines enim utriusque Vicariatus in A. B. Tit. V. §. I. definiuntur, atque de PALATINO §. 1. sic constituitur: *quoties insuper, ut præmittitur, Sacrum vacare continget Imperium illustris Comes Palatinus Rheni, Sacri Imperii Archidapifer ad manus futuri Regis Romanorum, in partibus Rheni & Sueviæ & in jure Franconico ratione Principatus seu Comitatus Palatini privilegio esse debet Provisor ipsius imperii. De SAXONICO autem §. 2. Et eodem iure Provisionis, illustrem Ducem Saxonie, Sacri Imperii Archimareschallum sruu volumus in illis locis ubi Saxonica juraervantur, sub omnibus modis & conditionibus sicut superius expressum est. Quæ vero ditiones per partes illas Rheni, & Sueviæ locaque Iuris Franconici & Saxonici designentur, valde controvertitur. Goldastus, quem alii plerumque sequuntur, extra Germaniæ fines illa extendit, atque in Præfat. P. I. der Reichs. Satzungen p. 6. de Palatino sic scribit: der Kaysers. hohen Reichs. Pfalz oder Chur Pfalz seynd*

seynd unterworfen / und darzu gehörig gewest alle lande in der Sächsischen Pfalz nicht begriffen / nicht allein der Nothweiliche Hoff Gerichts Cirkel / mit seinen Kreissen / welches Hoff Gerichts Oberster Richter ist der Churfürst am Rhein / dadurch daß verstanden wird ganz Schwaben und Francken / sondern auch der Donau Strohm bis an die Hungarische Grängen / mit Tirol / Cärnthen / Bayern / Oesterreich / der Rheinstrohm von seinem Ursprung und Anstoss der Lombardischen Grängen hinab / bis an das Britannische Meer / mit Graubunden / Schweizerland / Wallis / Savoyen / Burgund und was in dem Arelatischen Reich herwarts der Rhonen / item Lothringen / der ganze Teutsche Rhein / mit allen Chur- und Fürstenthümern Städte und Herrschafften / samt allen Niederländen / das ist tota Alemannia & Franconia Orientalis. De SAXONICO der Sächsischen Käyser. Hohen Reichs Pfalz seynd unterworfen gewest / nicht allein die Sächsische Lande und Fürstenthümer / Geistliche und Weltliche / wie die erzehlet werden im Sachsen Spiegel im Anfang der Vorrede lib. III. art. 62. dem Schwaben Spiegel lib. II. c. 43. S. 5. sondern auch alle Fürstenthume / denen Sachsen Recht von Römisch Kaysern und Königen seynd gegeben und auferleget worden: Als da seynd Pohlen / Böhmen / Mähren / Schlesien / Laufnitz / Slavon / Wenden / Schleswig / Holstein Stormarn / Dithmarsen / Pommern / Neusen / Lieffland / Lithau / Mrosau / Samojitien. In allen landen hält man Sachsen Recht / und solle aus ihnen an Sachsen adpelliret werden. Derowegen seynd auch alle diese Königreiche Fürstenthümer und Länder dem Sächsischen Vicariat unterworfen. *Uti vero multis hæc scætant erroribus, ita cum aliis sub partibus Rheni & Sueviæ Sueviam, exceptis ditionibus, quæ ad Austriacos ibi pertinent, terræq; ad Rhenum superiorem & inferiorem sitas; Iure autem Franconico Provinciam Franconiæ, exemptis sic a Vicariatu Palatino Bavaria, quippe quæ proprio Iure usa fuit & privilegio peculiari, Archiducatu Austriæ: Per loca vero Iuris Saxonici illas Germaniæ ditiones intelligimus*

mus, quæ jure Saxonico antiquo usæ fuerunt; terris, quæ vel Jus Saxonicum nunquam receperunt, vel singularibus Privilegiis gaudent a Vicariatu Saxonico pariter liberis, ut pluribus Perillustr. Viri a COCCEII. c. & LUDWIG in A. B. I. c. alique jam docuerunt. Unde constat tantum abesse, ut Vicariatus illi in Italiam se extendant, ut nec tota quidem Germania illis sit subjecta.

- (e) Cum ex finibus Vicariorum intra Germaniam restrictis, ut *lit. prac.* ostensum, tum propter diversam istorum re-
gnorum rationem, propriosque ac perpetuos in illis, constitutos Vicarios, quare GOLDASTUS Vicariatus Germaniæ, etsi quam latissimos fines iis assignaverit, in Italiam tamen eos extendere haud ausus est. Ipse quoque illustris a LUDWIG Regnum Arelatense a Vicariatus Germaniæ propterea *dicto libro.* p. 509. excipit, ac quando Italiam p. 520. eidem subesse vult, sibi haud videtur constare, quippe cum hoc casu par sit Italiæ & Regni Arelatenfis ratio.

§. VI.

Neque obsunt, quæ in contrariam sententiam adducuntur rationes. Etsi enim uterque Vicariatus Imperii (a) nomine exerceatur, ad omnes tamen ejus ditiones illi se propterea haud extendunt, quia intra certas Germaniæ terras restricti sunt. Neque vel Italia, vel Vicarii ejus, quando à Vicariatus Germaniæ liberi esse dicuntur, sui Juris fiunt, sed æquè ac Vicarii Germaniæ supremam Imperii (b) Jurisdictionem agnoscere debent. Nec præterea Vicariatus Italiæ ex quo perpetui & hereditarii facti sunt, absentiam Imperatoris solum respiciunt, sed eo mortuo quoque continuari (c) omnino dicendum est. Quod vero denique asseritur, terras alterutro Vicariatu haud comprehensas, utri-
(d) simul esse subjectas, vereor, ut vel ex Imperii Legibus, vel usu probari possit.

- (a) A. B. Tit. V. §. 1. & 2. ubi quidem *Provisores Imperii*, Verweser des Reichs vocantur, sed quoq; simul additur, in denen Obernischen Landen und Schwaben/ und sonst wo Frankenländischs Recht gilt/ & §. 2. an solchen Orthen wo Sachsen Recht im Gebrauch ist/ uti & Vicariatus Ducis Sabaudia in Capit. Josephi Art. IV. & Caroli VI. Art. XXVI. vocatur ein Reichs Vicariat, Et si ne in tota quidem Italia exerceatur.
- (b) Uti enim, quando inter Vicarios Imp. Germ. controversa in causa Vicariatus oriretur, procul dubio in Comitibus Imperii ea dirimi deberet, ita in simili casu Vicarii quoq; Italiae eidem Iudicio forent obnoxii.
- (c) Pari ratione ac Vicariatus Saxonicus & Palatinus.
- (d) ut contendit laudatus GRIBNERUS dissert. de *Terris Iuris Saxonici*. §. 22.

§. VII.

Italiam itaque Jure, quod in eam a Carolo M. Germanis (a) quæsitum, ab Ottone autem vindicatum fuit, omnique tempore salvum mansit, Imperatores per *Vicarios* (b) primum TEMPORARIOS vel *generales* vel *particulares*, ac dein PERPETUOS gubernarunt, hodieq; adhuc regere solent.

(a) Sibi enim, vel Franco-Gallis Carolum Italiam acquisivisse, argumentis, quæ adducuntur, persuadere nobis haud possumus. Et si enim Franci in Galliam fuerint progressi, Regno tamen *Francia Germanica*, quod in Germania ortum suum habuit, atque in illa adhuc subsistit, Gallia pariter ac Italia accesserunt, mansitque etiam Italia cum Francia Germanica, vel saltem primaria ejus provincia Rhenensi semper conjuncta; eoque Jure factum, ut Henricus Auceps, teste Wittichindo li b. I. p. 641. eam ab usurpatoribus asserere voluerit, idque dein filius Otto I. executus fuerit. Vid. Per-illustr. a CÖCCEI J. P. c. VI. §. 17.

(b) Qui *Missorum*, *Judicum*, *Capitaneorum*, *Potestatum Imperatorum*, *Legatorum* & *legationum*, *Stratigorum*, *Antihyporum* Recto-

Rektorum, Procuratorum nominibus apud Scriptores adpel-
ari solent, vid. DU FRESNE in *Gloss.* sub *illis vocibus.*

§. VIII.

Cum vero integram pristinorum in Italia Vicariorum hi-
storiam tradere, nec temporis ratio patiat, nec praesens
noster scopus sit, quaedam solum tam Generalium quam
Particularium Vicariorum exempla nunc adduxisse suffi-
ciet. Quod ergo ad GENERALES primum, qui vel toti Ita-
liae, vel magno ejus tractui praefecti fuerunt, Vicarios atti-
ner, in illorum numerum referendi sunt sub *Carolo M. ERL-
CUS (a)* sub *Ludovico I. Adelhardus (b)* sub *Ottone I. MARIA-
NUS (c)* sub *Ottone III. HUGO (d)* sub *Ottone IV. BER-
THOLDUS (e)* sub *Friderico II. UBERTUS PALLAVICI-
NUS (f)* *MARINUS de EBULO (g)* *PANDULPHUS (h)*,
cujusmodi Vicarii sub *Alphonso* quoque mentio fit in lite-
ris, quibus *Pisani* per *Syndicum* suum fidem illi promise-
runt (i).

(a) Quem *EGINHARTUS* in *vita* *Caroli M. c. XIII.* Du-
cem *Forojulii*, *AVENTINUS* vero *lib. IV.* *Venetiae & Hi-*
striae praefectum appellat.

(b) de quo *Annales Laurisbarnenses* ad a. 823. *Lotharius* cum secundum
patris iussu in Italia justitias faceret, *Papiam* regressus, *mensis Junii*
ad Imperatorem venit: qui cum Imperatori de justitia in Italia a se
partim facta, partim inchoata fecisset iudicium, missus est *ADEL-
HARDUS Comes Palatii*, iussuque est, ut *Mauringum Brixiae Co-*
mitem secum assumeret *Sinchoatas* justitias persicere curaret. Au-
tor *Translationis S. Viti* *Sec. IV.* *Bened. p. 529.* de eodem
dicto, ait *Abbari (Adelhardo)* illo in tempore commissa erat
cura maxima, videlicet, ut *Regnum Longobardicum* gubernare debe-
ret, donec *Filius Pipini, Bernhardus* nomine, cresceret. Imo ipse
jam *Caroli* se *MISSUM* vocat ap. *MABILLONIUM Musci*
Italici T. I. p. 54.

- (c) Post Lotharium I. cujus MISSORUM frequens mentio occurrat, Ludovicus II. Papiæ sedem Regiam posuit, ac ipse Reipublicæ curam gessit, cujus rei exempla referuntur a MABILLON. de *Re Dipl.* lib. VI. p. 421. Carolum dein Calvum, ut Imperio potiretur, removisse a Romanis REGIAS LEGATIONES refert EUTROPIUS *Tr. de Jure ac Privilegio Imp. in Imper. Rom.* Post quæ tempora Italiam usurpatores occuparunt, a quibus cum Otto I. eam vindicasset, mentio fit Vicarii MARIANI, de quo LEO OSTIENSIS *lib. II. Chron. Per idem tempus a MARIANO Imperiali Anthypato & Stratigo Calabria atque Longobardia prædictus Abbas sigillum recepit.* Per Anthypatum vero & Stratigum intelligi Præfectum Regioni, indicat DUFRESN. in illis voc.
- (d) De quo Otto imperator in Epistola ad Gerbertum n. 158. *Epistol. Gerbert. p. 690. Hugonem, ait, Tuscum vobis per omnia fidam Comitatus Spoletanis & Camerinis præfectum, cui Otto Comitatus, qui sub lite sunt vestrum ob amorem contrulimus ----- Hugonem nostrum Legatum (italis) ad præfens præfecimus, ut populi Rectorem habeant & Vobis ejus opera debita servitia adhibeant.* Ceterum Hugonem istum perpetram inter Marchiones Brandenburgenses referri, docuerunt Clarissimus DN. PRÆSES *Exercit. Francof. T. I. set. II. & in nuperrima diss. de Initiis Marchie Brandenburgensis a variis erroribus vindicatis, ut & illustr. GUNDLING P. XXI. Gundlingianorum*
- (e) De quo & aliis simul in vita Friderici II. P. de Vineis Epistolis præfixa Otto, dicitur, terras Sabaudia ingressus, eas in potestatem suam redegit: & Pontifice invito, Romaniam cum patrimonio Matildis Salinguerra Ferrariensi, Marchiam Anconitanam Azoni Astensi, & Ducatum Spoletanum cuidam BERTHOLDO CAPITANEO suo dedit.
- (f) Imperii hunc per Longobardiam Vicarium generalem fuisse, patet tum ex Henrici VII. Diplomate A. 1313. apud LOCATUM *Orig. Placent. ad A. 1256. ubi Sacri Imperii in Lombardia, GENERALIS VICARIUS* appellatur; tum LUDOV. CAVIT. *Annal. Crem. A. 1253. ubi, Anno. ait, subsecuro*

securo **UBERTUS PALLAVICINUS** fuit creatus Prætor Placentiæ & Rector perpetuus Gibellinorum. Ubertus itaque Pallavicinus **VICARIUS IMPERIALIS** in Gallia Cisalpina &c. Derebus vero ab ipso gestis vid. **MON. PAD.** ad A. 1252.

(g) De quo **P. DE VINEIS** lib. V. Epist. 126.

(h) Quem Tusciæ præfectum fuisse, refert **AUCTOR Vitæ** Friderici II. Illi vero ejus Imperatoris filium naturalem Fridericum, Antiochiæ Principem, in vicariatu isto fuisse substitutum, patet ex Epist. Imperatoris apud **P. de VINEIS** lib. III. Epist. 9. quæ inscribitur: *Florentinis, ut obediant filio suo, quem mittit eis in POTESTATEM.* Thoma de **Mar** insuper **Vicarii Generalis** in Romania, **P. de VINEIS** lib. v. Epist. 46. ut & **Geveardi de Saxonia** & **Simeonis Theatini**, **Vicariorum**, **MON. PAD.** 1236. meminerunt.

(i) Refert illos ex **PAUL. TRONC. Annal. Pisanis illustr. GUNDLING.** de *Jure August. Imp. & Imp. in Magnum Erruriæ Ducatum* §. XL. quibus **Syndicus Pisanorum** **Alphonso** promittit, quod commune Pisanarum non erit in consilio, & consensu, vel factu, quod *Vestra Majestas, vel Filii Vestri, vel VICARIUS vester in Italia, vel Capitaneus vester in Tuscia* sive nuntii, atque *Officiales* perdant vitam &c.

§. IX.

Neque minus post interregni tempora Imperatores jura Imperii in Italia per ejusmodi Vicarios conservare studuerunt, eoque nomine à Rudolpho I. **HENR. FURSTENBERGIUS** (a) **RUDOLPHUS HOHENECCENSIS** (b) **JOH. de AVESNIS** (c), & **PRINZIVALLIS** de **FLISCO** (d), ab Adolpho Nassavico, **JOHANNES CABILONENSIS** (e) ab Henrico VII. **MATTHÆUSM.** vice-comes Mediolanensis (f) a Ludovico Bavaro **CASTRUCCIUS** de *Antelmnellis* (g), & **JOHANNES** Rex Bohemiæ (h), a Carolo IV. **GUIDO** de *Bolonia* (i), a Wenceslao **JODOCUS** *Marchio Moraviæ* (k) constituti fuisse Leguntur.

(a) Ut

- (a) Ut patet ex literis Rudolphi apud LAMBECIUM *Bibliorb. Vindob. T. III. Addit. 8. & SCHURZFL. Op. Hist. f. 914.*
- (b) Is simul cum Henrico Furstenbergio in Italiam missus fuit, ut liquet ex Homagio a Placentinis ab ipsis recepto ap. LOCATUM l. c, ad a. 1276. ubi lectis, dicitur, *literis Venerabilis Patris Domini Rudolphi, Canzellarii Imperialis Aulae, & fratris Beringarii, Prioris Hospitalis Hierosolymitani per Almanniam &c. illustris Viri Domini Henrici de Furstenberg. &c.*
- (c) Qui Rudolpho, cum is Archi-Episcopus Salisburgensis electus esset, revocato fuit substitutus, memorabili Diplomate quod vide *infra* §. XIV.
- (d) De quo RAYNALDUS ex Jordani M.S.C. T. XIII. p. 401. ad a. 1288. *Rex, inquit, Rudolphus VICARIUM mittit in Italiam, Dominum PRIVA VALEM de FLISCO &c. Alii Princivallem appellant, atque UBERTUS FOLIETA in Clar. Ligur. elogis de eodem, Jacobi, ait, arati & gloria succrevit PRINCIVALLIS FLISCUS, ipse quoque ad summos honores a Rudolpho Casare clarus. VICARIUS enim in Italia IMPERIALIS fuit. Honorii IV. instinctu eum fuisse Vicarium constitutum ab Imperatore, refert MUTIUS, qui sub idem, ait, tempus Honorius IV. ejus nominis Papa, fecit comitem Ianuensem nomine Prinzivallem de Flisco Vicarium generalem imperii misitque eum in Germaniam ad Rudolphum imperatorem cum mandatis, ut Rudolphus suum Vicarium confirmaret. Quod fecit in gratiam Pontificis Imperator, quamvis invitus, male enim habebat eum, quod Pontifex hoc jus in imperio sibi arrogabat, alium enim Vicarium Rudolphus maluisset. Hic igitur imperii Vicarius Princivalla, ubi in Italiam rediit, ingressus Tusciam, vocavit ad se Senenses Florentinos, Lucanos, Pisanenses & alios aliarum civitatum populos, postulatque ab eis juramentum nomine imperatoris.*
- (e) Princeps Burgundix, de quo HENR. STERO in Annal. ad A. 1293. Dominum, ait, de Gabilone constituit VICARIUM SUUM & misit in Tusciam, quem Bonifacius Papa favorabiliter recepit. Pontificem vero acceptis a Tuscis 80. milib. Florenor. commovisse Johannem hunc Cabilonensem

fem, ut in Germaniam reverteretur, refert *PTOL. LUC. CENSIS*, in *Annal. A. 1296*.

(f) Cum Albertus I. brevi imperio impeditus fuerit, quo minus rebus Italiae vacare potuerit, Bonifacio VIII. Vicariatum Italiae sibi interim vindicante, ut *supra* §. 2. diximus, Henricus VII. jura imperii in Italia strenue iterum adferuit, atque *MATHÆUM M.* Vicecomitem Longobardis dedit *VICARIUM GENERALEM*, teste *JOVIO* sub *MATTÆO M.*

(g) De quo Ludovicus Bavarus in Diplomate A. 1324. apud *LEIBNITZIUM* in *Cod. Dipl. N. LXI.* Volentes, ait, præmissorum obtentu extollere nomen tuum & te prerogativa speciali magnifice honorare, Vicariatum civitatis Lucanæ ejusque districtum sex milliarium & suburbanorum vel quasi, & provinciarum, Vallis Nebule, Ariana & Luna, cum Terris civium Garsagnana, terris quæ dicuntur Plancorum, Verrucula, Bassorum, & ejus curia, Pontremulo, ejus districtu Lunegiana & omnibus terris sitis ultra & circa aquam Magra, in Lunensi Diocesi, Massa & Versilia & Vallerina: auctoritate Regia, nostro & Sacri Imperii Vice & nomine usque ad nostrum, vel Successoris nostri, Romani Imperatoris vel Regis, per beneplacitum & voluntatem Tibi committimus, & in ipsa civitate, terris & Locis & aliis ante dictis, pro nobis & Sacro Imperio te *VICARIUM* constituimus & facimus *GENERALEM*. Eodem quoque tempore Vicariatum *Pistoriensem* illi concessit, de quo vide Diploma l. c. N. *LXIII.*

(h) Ut refert *JOH. VILLANIUS* lib. X. cap. 170.

(i) Auctor Vitæ Urbani V. apud *BALUZIUM* T. II. *Ab. Ver. Pontif. Avenion.* ab Imperatore, refert, *GUIDONEM de BOLO- NIA*, Episcopum Portuensem Cardinalem, discedendo de Italia *SU- UM VICARIUM* constitutum fuisse; vid. illustr. *GUND- LING.* l. c. §. 63.

(k) Hunc Imperatorem *VICARIUM* suum *GENERALEM* in Italia, & Ultra montanis partibus constituisse, eique injunxisse, ut, cum in terras potestati suæ commissas advenisset, dili- genter inquireret, quis duorum de Papatu contendentium esset verus Pa-

pa, Bartholomæus an Robertus, & illum quem verum & legitimum Sponsum Sacro-Sanctæ R. Ecclesiæ & B. Petri successorem esse sibi constaret, in verum Papam reciperet & protegeret, alterum vero perditum & intrusum expelleret, & ultore gladio tanquam totius Christianitatis invasorem persequeretur, refert BALUZIUS lib. cit. T. I. in Notis p. 1200

§. X.

Præter verò illos Vicarios generales, ROMÆ (a) FLORENTIÆ, (b) PARMÆ (c) PLACENTIÆ (d) PADUÆ, (e) VERONÆ (f) MEDIOLANI, (g) atque in aliis præcipuis Italiæ civitatibus (h) ex quo illæ Pontificum R. favore, supremo Germanorum Imperio se studuerunt subducere, peculiare ab Imperatoribus constituti fuerunt Vicarii, quorum historiam scribere, cum nunc animus nostro non sit, nonnulla tantum eorum exempla retulisse satis ducimus.

(a) Ubi Vicarii Imperatoris Comites Lateranenses fuere dicti, a Palatio, in quo commorabantur, atque Imperatores inaugurari olim solebant, Laterano. Ejusmodi Comitem Ludovicus Bavarus Castrucium, de quo §, præc. egimus, ejusque heredes masculos constituit, ut patet ex Diplomate Comitum Palatii Lateranensis, cum jure assistendi coronationi Imperatorie, ibique certas functiones peragendi, concessa Castruccio A. 1328. apud LEIBNITIVM Cod. Dipl. N. LXIV. Vide quoque Cl. STRUVIVM in Syn. Jurispubl. Diss. XI. §. 15. & seqq. Ex quo autem illi Comites desierunt, Pontificem Romanum in urbe Roma, ac ditionibus Ecclesiasticis Imperii Vicarium esse, putat SCHURTZFL. Oper. Hist. Polir. p. 914. atq; sunt, qui hoc sensu GROTIUM loco §. 2. adducto censent excusari posse; sed vereor ne contra ejus & Pontificum Romanorum mentem.

(b) ubi Fridericus II. Filium suum naturalem, Fridericum Vicarium constituit, literis §. præc. citatis, quibus inter alia

alia Ecce igitur, inquit, dilectum filium nostrum Fridericum de Antiochia ad Civitatis vestrae Regimen (cujus inter omnes Civitates Italiae attentae nos cura sollicitas & gratiae nostrae sibi plenitudinem specialius acquisivit) diligente consideratione praehabitae, providimus destinandum.

(c) Imperator Otto IV. in Diplomate apud UGHELLUM Italia Sacra T. II. p. 175. mandat, ut Parmensis Praefectus (vicarius) seu Consul, qui pro tempore fuerit, de Clericis compellendis ad iudicium non se intromittat.

(d) Hujus Vicarium tempore Frideric II. fuisse Ubertum Pallavicinum, postea Vicarium generalem per Longobardiam constitutum, refert LUDOV. CAVITELLUS Annal. Cremon. a. 1253. Ubi anno, dicitur, subsecuto Ubertus Pallavicinus fuit creatus Praefectus Placentiae & Rector perpetuus &c. sub Rudolpho I. Alberti. Cazanimici, Potestatis Placentinae in tabulis homagii eidem Imperatori praestititi, mentio fit apud LOCATUM ad a. 1275. Tempore Henrici VIII. CONRAD. VECERIUS in ejus vita meminit Gilberti Corregii, Vicarii Parmensis,

(e) Friderici II. aetate Paduanorum Vicarii Vicarii apud ALBERT. MUSSATUM in Gestis ejus Imp. commemorantur, Gallicanus Lancaea, Johannes Padoarius de Venetiis alique

(f) Ibi COMITIS SCALARIS, Vicarii tempore Henrici VII. meminit, CONRAD. VEC. l. c. atq; Comites illos Scalares sive de la Scala jam a multo tempore Vicariatuum gessisse apud Veronenses pariter, ac Vincentinos Sigismundus Imp. testatur in Diplomate apud Goldastum Const. T. I. p. 395. quo A. 1434. Brunorium de la Scala ejusq; fratres & heredes, perpetuos Veronae & Vincentiae constituit, atq; Te, ait, animo deliberato, de Principum, Magnatum, Comitum, Baronum & Procerum nostrorum consilio Imperialis quoque plenitudine potestatis ac de certa nostra Scientia ad Vicariatuum praedictarum Civitatum Veronae & Vincentiae, ipsorumque Territoriorum, districtuum ac pertinentiarum, sicut praefati progenitores iuste tenuerunt & possiderunt, eundem restruimus. Ab illis Comitibus Scalariibus, Scali-

ri, pater & filius, genus se ducere contenderunt, acerbis vero quam eruditissimi illi Viri meruerunt, excepti a. Scioppio in *Hypobolimeo*.

- (g) Hanc tempore Henrici VII. procurasse *Mapheum*, refert **VECERIUS** l. c. subiectum *Matthæo M. Vicecomiti & Vicario generali per Longobardiam* vid. §. *prac.*
 (b) Quibus sub Henrico VII. & Ludovico Bavaro Præfectos **ALBERT. MUSSATUS** in *Henrico VII. & NICOL. BURGUNDUS in *Hist. Bav.* passim referunt.*

§. XI.

Uti vero Vicariatus Particulares vel Imperatorum Privilegiis (a) abrogati, vel cum Jure territoriali successu temporis commutati fuerunt; ita Sabaudia, Mediolanenses, atque Mantuani Duces, Vicariatus generales per Italiam in perpetuum obtinuerunt. Et quod ad **SABAUDIÆ** Duces attinet, **Fridericus II.** (b) circa medium **Seculi XIII.** **Thomæ I. Comiti Sabaudia,** Vicariatum generalem in ditionibus ipsius primum largitus fuit, quem **Carolus IV.** (c) **Sigismundus** (d) **Maximilianus I. & Carolus V.** latius extenderunt, atque secuti Imperatores tam Literis investiturarum, quam Capitulationibus (e) suis confirmarunt.

- (a) Exemplo Civitatis Florentinae, quæ magna pecuniæ summa Vicariatum Imperialem redemit ab Imperatore **Ruperto**, qui in privilegio immunitatis illius Florentinis concessio apud **EDMUNDUM MARTENIUM T. I. Auctor.** Ceterum, ait, cum rerum experientia doceat, nobiles viros, **Priores Artium & Vexilliferos justitia, populi & communis Florentia,** qui nunc sunt, vel in posterum in officio præsidebunt, toto tempore, quo talis eorum duraverit magistratus, tam in civitate Florentia, quam in Civitatibus, provinciis & locis supra concessis, ac etiam nominandis, **REGIOS ET IMPERIALES VICARIOS** nostras & imperii sacri irrevocabiliter & generales constitu-

stitimus, facimus & ordinamus, cum administratione plenissima, committentes eisdem plenissime vices nostras, toto tempore vita nostra, nec non & in perpetuum, donec forent expresse per Successores nostros, legitime tamen intrantes, nominatim & specialiter revocati, statuentes & ordinantes, quod dicti Priores & Vexilliferi, Vicarii nostri, vel aliqui alii rectores & officiales ad regimen dictae civitatis & locorum eidem tenore presentium concessorum, cogi non possint, aut debeant reddere de sua administrationis officio rationem, quam in civitate Florentina & coram iudicibus, Magistratu vel Syndicis per eundem populum & commune deputatis ad hoc &c. Quod privilegium etiam Carolus IV. teste SCIP. AMMIR. *Hist. Florent. lib. XI.* confirmaverit, supremo tamen Imperii in Magnum Ducatum Florentinum Juri, nihil ita derogatum fuisse, ex ipsis illis tabulis apparet, nuperque illustriss. AUCTOR de la Recherche de la Verite du M.moire sur la Liberte de l'Etat de Florence p. 34. & 35. solidissime docuit.

- (b) Cujus Diploma vide in *Append. Dipl. lit. A.* Unde Thomas in *Dipl. apud Lunig. Netchs. Archiv. P. sp. cont. II. p. 4.* Vicarium in Longobardia Domini Friderici se appellat.
- (c) Ejus ut & Maximiliani I. Caroli V. Ferdinandi I. Rudolphi II. Matthiae & Ferdinandi II. Literae exhibentur in *DIAR. EUROP. T. I. p. 712. & LUNIG. I. c.*
- (d) Iuxta diploma apud *LEIBNITZ. in Cod. Dipl. N. 124.*
- (e) *LEOPOLDI & JOSEPHI Artic. IV. CAROLI VI. Art. 26.*

§. XII.

Quod ad Vicariatum Mediolanensem attinet, postquam longo tempore Vice-Comites Mediolanenses, Otto (a) Matthaeus M. (b) Galeacius I. (c) Aetius (d) Galeacius II. (e) & Barnabas (f) Vicariatum per Insubriam gesserunt, Imperator tandem Wenceslaus, Mediolanensi Ditione in Ducatum (g) erecta, perpetuum eum (h) reddit, atque Sigismundus (i) pariter ac Maximilianus I.

(k) confirmarunt.

- (a) Huic Imperatorem Rudolphum *Vicariatum* per Insubriam concessisse, testatur JOVIUS in *Vitis XII. Vicecomitum* sub *Orrone*. Perpetuum vero illum Vicariatum jam ab imperatore Adolfo factum fuisse, TÖLLNERUS ait, *Hist. Palat. p. 121.*
- (b) De quo vide *Supra §. X.*
- (c) Vide de ipso JOVIUM l. c. in *Galeacio II. GEORG. MERUL. Antiq. Vice-Comit. Mediol. lib. IX.*
- (d) Cujus Vicariatus per Longobardiam diploma exhibet CORIUS *Hist. Mediol. P. III.*
- (e) Cui, ut & Fratri Barnabæ Carolum IV. eundem Vicariatum concessisse, refert JOVIUS *lib. cit. in Galeacio II.*
- (f) Qui in Recognitionis formula, qua Imperatori Carolo IV. se obstrictum agnoscit, inter Epistolas illius Imperatoris a MADERO cum Gervasio Tilberienfis commentario 1673. Helmstad. editas N. XIII. BARNABAS, scripsit, *Comes Civitatis Mediolanensis & sacri Romani imperii VICARIUS GENERALIS &c.*
- (g) Diploma A. 1395. n. Maji Pragæ scriptum exhibet LEIBNITZIUS *Cod. Dipl. p. 257.* in quo licet Vicariatus nulla conceptis verbis mentio fiat, omnino tamen Is intelligi debet sub *Terris Oppidis - - - - Omnibusque eorum pertinentiis, quæ sicuti prædicta & eorum qualibet latitudo sui Domuii comprehendit, Johanni Galeacio* in feudum collata fuerunt. Certe sub illo Ducatu comprehensa fuisse omnia loca, quæ Vice-Comitibus olim utpote Vicariis per Insubriam subjecta fuerunt, apparet ex divisione ditionum paternarum facta inter filios JOHANNEM MARIAM, qui præter Mediolani Ducatum, *Laudam, Cremonam, Comam, Placentiam Parmam, Regium S. Forum Lepidi, Bergomum, Brixiam & qua hinc ad amnem usque Mincium, accepit; & PHILIPPUM MARIAM, cui cesserunt Pavia, Novaria, Vercella, Dertona, Alexandria, Verona, Vicentia, Feltria, Belunum, Bassanum, una cum transitu Tridentino ad*

ad eundem usque annum. vid. JOH. BAPT. VILLANOVA
Hist. Laud. lib. VII.

(i) Ad Hujus Confirmationis Tabulas, ex Archivo Mediolanen-
nensi impressas, provocat Doctiss. ZARI in *Parm. & Plac-*
cent. imp. §. 9.

(k) Quippe qui Prædecessorum suorum Wenceslai & Si-
gismundi literas investiturarum confirmavit, tribus
novis literis Clientelaribus LUDOVICO SFORTIÆ,
Duci Mediolanensi, & Ludovico XII. Regi Gallix con-
cessis, quas vide apud LUNIGI. c. P. Sp. cont. r. sub *Mediol.*
p. 18. Excellentiss. Virum JUST. HENNING. BOEHME-
RUM in *Vindictis Imperialibus pro Parma & Placentia Ducati-*
bis cap. V.

§. XIII.

Quem etiam Marchiones Montisferratenfes & Mantu-
ani Duces, Caroli IV. (a) Sigismundi (b) aliorumq; Impera-
torum (c) beneficio, Vicariatum Imperii in ditionibus su-
is gesserant, Ferdinandus III. demum Carolo III. Duci
Mantuanus in perpetuum (d) concessit, inviro Sabaudix
Duce, qui tempore interregni post illius Imperatoris obi-
tum ab Electoribus S. R. Imperii impetravit, ut Mantua-
nus Vicariatus ipsorum (e) decreto, atque in Leopoldi
I (f) Capitulatione iterum fuerit abolitus; quod tamen
injuria sua factum fuisse, Dux Mantuanus putavit, atque
protestatione publica (g) Jus suum conservare studuit.

(a) Qui ALOYSIUM GONZAGAM primum Vicarium Im-
perii constituit, teste GUICCIARD. lib. I.

(b) A quo JOH. FRANCISCO GONZAGÆ, Marchioni Man-
tuano A. 1433. S. R. Imp. Vicariatum in Italia itidem con-
cessum fuisse, referunt SPONDANUS T. I. *Cont. Annal. Bar.*
ad illum annum. SPENER *Op. Herald.* lib. I. c. 29.

(c) A Ferdinando II. tam a. 1624. Ferdinandum Gonzagam
quam 1631. Carolum II. Nivernensem de eodem Vicari-
tu fuisse investitum, testantur JEAN de LAET de
Princ.

Princ. Italia, c. 7 POSSEVIN. *Hist. Mant.* c. 7. THEATR. EUROP. T. II. p. 286. & 4c8.

(d) Anno 1657, ut referunt Brulsonus *Hist. d' Ital.* lib. 24. JOH. AUG. PASTORIUS in *Lauro Act. Publ. Europa annis 1657. & 1658. emissorum* p. 158.

(e) Vide literas eorum ad Ducem Mantuanum apud PASTORIUM l. c.

(f) ART. IV. *Verbis*: So thun wir auch dasjenige/ was das Churfürstl. Collegium jüngsthin unter dato den 4. Junii an Ihn (Ducem Mantuanam) wegen Annulir- und Aufhebung des/ dem hauff Savoya zu Nachtheil unterfangener Kaiserl. Reichs- Vicariats und Generalats in Italien/ geschrieben/ hiemit allerdings einwilligen und bestärigen/ dergestalt/ das wir ob desselben begriff festiglich halten und die Herzogen von Savoya, bey Ihrer in Italien habenden Vicariats Gerechtigkeit und Privilegien/ gebührend schützen und handhaben wollen. Quæ in *Capit. JOSEPHI Arric. IV. & CAROLI VI. Art. XXVI.* confirmata fuerunt.

(g) Quam vide apud LONDORP. *Act. Publ. T. VIII.* p. 367. LUNIGIUM *Reichs- Archiv. Part. Spec. Contin. II.* p. 697.

§. XIV.

Jura pristinorum ac particularium Vicariorum in Italia, a Günthero Poëta (a) breviter exposita, plurimum ex Rudolphi I. diplomate, quo Johannem de Avenis Vicarium imperii per Tusciam constituit (b) tum ex literis Investiturarum Castrucci (c) & Brunorii de la Scala (d) cognosci possunt.

(a) Ita enim ille in *Ligurino* suo lib. IX. ap. Reuber. p. 415.

*Inde per Etruscas Legatos destinat urbes
Campanasque Domus & quas in litore curvo,
Æquorei lavat unda salis: Qui debita Fisco
Jura vetusta petant, per quos stantur in omni
Urbe Magistratus, & civica quaque potestas.*

Quæ

Quæ autem Fisci hæc jura seu Regalia fuerint, exponit RADEVICUS de *Reb. Frid.* lib. I. c. 41 ubi Mediolanenses in gratiam Cæsaris, his inter alia conditionibus, recipiuntur: REGALIA, veluti moneram, telonium, pedaricum, portus, comitatus & alia similia, si qua sunt, commune Mediolanensium dimitter. IDEM lib. II. c. 5. de Actis A. 1158. in Campis Roncaliis deinde, ait, super justitia Regni & de Regalibus, quæ longo jam tempore seu temeritate pervadentium, seu neglectu Regum, Imperio deperierant, studiose differens, cum nullam possent invenire defensionem excusationis, tam Episcopi quam primates & Civitates uno ore, uno assensu, in manum Principis Regalia reddidere, primique resignantium Mediolanenses extiterent. Requistiq; de hoc ipso Jure quid esset, adjudicaverunt, Ducatus, Marchias, Comitatus, Consularus, Moneras, Telonia fodrum, Vestigalia, portus, pedarica, molendina piscarias, portus, omnemque utilitatem ex decursu fluminum proveniente: nec de terra tantum, verum etiam de suis propriis Capitibus census annui redditionem.

(b) Integrum diploma vide in Append. Dipl. lit. B.

(c) De quo Ludovicus Bavarus in diplomate *Vicariatus in Civitate & districtu Luca*, cujus jam supra §. IX. lit. (g) mentio facta, concedentes Tibi, ait, plenariam Jurisdictionem in omnibus prædictis, Civitate terris & locis, ut possis inquirere & punire, & Jurisdictionem sanguinis cum merito & mixto Imperio exercere, in genere & in specie, per te vel alium aut alios, cui vel quibus ipsam jurisdictionem commiseris exercendam, recepto primitus a te juramento, quod ipsam jurisdictionem fideliter exerceas, nulli parcendo vel contra justitiam offendendo, vel jus suum cuique tribuendo, volentes per hanc concessionem nostram in præmissis omnia & singula Tibi esse concessa, quorum specialem Commissionem fieri oporteret & quæ in generali commissione non intellexerentur commissa, nisi de ipsis mentio feret specialis. Paribus quoque Juribus ac verbis idem Castrucci Vicarius Pistoriensis fuit constitutus, diplomate eodem §. IX. jam commemorato. De juribus vero Comitatus *Lateranensis*, qui in Urbe Roma, ut supra §. X. lit. (a) di-

D
ximus,

ximus, Castruccio pariter hereditario Jure fuit concessus, Ludovicus Imp. Declarantes, ait, & nunc per hoc nostra Serenitatis indultum, tibi & predictis Successoribus tuis, ex predicta comitatus dignitate competere, Jus assistendi perpetuo Benedictioni, sacra unctioni & coronationi Successorum nostrorum, Principum Romanorum, & omnibus & singulis ipsius Coronationis solemnitatibus: & precipue sociandi & deducendi ipsos Romanos Principes, tempore coronationis fienda de eis, ad sacram unctionem de ipsis faciendam, & eosdem Romanos Imperatores, successores nostros tenendi & juvandi in ipsa sacra unctione & actu ipsius, & eadem unctione perfecta, eos reducendi & sociandi ad altare & thalamum, prout & quoties Principes expediunt redire. Item Jus levandi & tenendi Imperiale diadema, de nostro & nostrorum Romanorum Principum capite, tempore, quo Imperialis coronationis solemnia celebrantur, & etiam quocunque alio tempore, quoties publice ipsum diadema expedierit elevare, de capite nostro & Successorum nostrorum Romanorum Principum reponi.

(d) Cui Sigismundus in Diplomate supra §. X. lit. (f) adducto, concessit non solum Jurisdictionem generalem & specialem ac gladii potestatem, merum ac mixtum Imperium, sed & potestatem omnimodam & licentiam generalem collectas & Datia consueta, onera realia & personalia ac mixta, nec non omnes census, redditus, Jura, proventus, emolumenta, subventiones, conductus, telonia, pedagia predictorum, civitatum, territoriorum, pertinentiarum ad S. R. Imperium pertinentes, exigendi & recipiendi penas, & multas ratione pravia imponendi, levandi; judeos, Camera nostra servos, acceptandi, defendendi, & tuendi Jura Casarea, collectas, subventiones & securas ab ipsis erigendi, in judicio & extra - - - & generaliter omnia ac singula, que ad veros & Legitimos S. R. I. in supradictis civitatibus & pertinentiis, VICARIOS pertinent, ut pramittitur libere, & absque impedimento quolibet faciendum, etiam si qua ex iis Jure vel consuetudine exigent mandatum magis speciale.

§. XV.

Quod ad jura attinet perpetuorum in Italia Vicariatum, sunt equidem, qui SABAUDICUM universalem esse, atque in totam Italiam se extendere existimant; sed adversus investiturarum (a) literas, e quibus liquido constat, Vicariatum illum intra certos (b) fines esse restrictum, salvis (c) terris, quæ MEDIOLANENSI (d) & MANTUANO (e) Vicariatu fuerunt subjunctæ. Quod præterea potestatem spectat Vicariorum Italicorum, cum Jurisdicção similiaque in literis investiturarum expressa, ex quo Superioritatem territorialem acquisiverunt, proprio Jure ab illis exercentur, Vicariatuum nomine, supremo in Italia Imperio reservata, pariaque cum Vicariis in Germania jura illis (f) competere non dubitamus, quemadmodum & Vicariatibus Germanicis eos haud esse subjectos, supra (g) censuimus.

(a) De quibus vide supra §. XI.

(b) Etenim FRIDERICUS II. Thomam I. juxta Diploma infra, in Append. Dipl. lit. A. Sacri Imperii generalem legatum (Vicarium) in partibus ipsius solum constituit. CAROLUS IV. in suo Diplomate Comiti Sabaudia Amadæo VI. A. 1356. concessio, decernimus, ait, ut omnes appellationes, quæ a quibuscunque Archi-Episcopis, Episcopis, Abbatibus, & Prælatibus & eorum locum tenentibus, Judicibus secularibus infra terminos ac limites Comitatus Tui Sabaudia constitutis, ad audientiam, & tribunal nostrum Imperiale interponi hætenus consueverunt, & de Jure vel consuetudine interponi deberent, ad Tuam Audientiam deinceps interponantur --- Mandamus igitur præfectis Archi-Episcopis &c. infra prædictos Comitatus Sabaudia terminos, limites & pertinetias constitutis &c. SIGISMUNDUS in Diplomate Budæ dato 1412. Te (Ludovicum Comitem Sabaudia) ani-

mo deliberato ---- nostrum & Imperii Sacri Vicarium in omnibus & singulis, Civitatibus, Castris, Castellis, Oppidis, Dominis atque terris, quæ & quas possides & tenes in partibus Pedemontium, ordinamus &c. MAXIMILIANUS I. in literis suis A. 1503. prohibet, ne Comites Palatini aliquam eis datam facultatem penes ipsius Ducis Sabaudia Dominia exequantur. CAROLUS V. in Dipl. A. 1521. Declaramus, ait, in vim prædictorum privilegiorum eundem Carolum Ducem Sabaudia, ejusque in posterum in hoc ipso Ducatu successores masculos legitimos, fuisse, esse nunc & in futurum fore veros Sacri Imperii Vicarios, præsertim in Civitatibus, Diœcesibus Lugduni, Matisconi, & Gratianopoli, in quantum sub Imperii districtu ac terris ipsius Ducatus Sabaudia eadem Diœceses Lugd. Matisc. & Gratianop. consistunt, prout & secundum quod in privilegio Caroli IV. & Maximiliani superius insertis continetur, neminique alteri liceat ipso Vicariatu in dictis terris & limitibus ipsius Ducatus Sabaudia uti &c. IDEM Imperator An. 1530. adjecit Vicariatu Sabaudico Episcopatum Burgensem, atque declarantes, ait, in super - - - Episcopatum Burgensem sub & in Vicariatu Imperiali dicti Ducis comprehendendi; ut & alia loca in Dipl. A. 1555. quo præfata, ait, privilegia, indulta, & concessiones perpetui Nostri & sacri R. Imperii Vicariatus pro Ducibus Sabaudia ampliarimus, auximus in Astensi quoque & in Patria Nicia viginti millien. Glandavens, Vencenque Diœceses &c. Quæ non solum confirmavit, sed & auxit RUDOLPHUS II. qui in Dipl. A. 1588. auximus, inquit, & ad Episcopales Albenghe, Albx & Aquarum Diœceses, quoad Comitatum Jendæ Mentonum, Roccabrunam, Pornasium & Dölce Aquam, eorumque pertinentias, a præfato Duce Sabaudia recens acquisita & acquisitas, aliaque loca, quæ ipse Dux in Diœcesibus illis possidet, extendimus &c. Imperator denique Ferdinandus II. A. 1632. Vicariatuum hunc Sabaudicum extendit ad omnia

omnia oppida, quæ ex Ducatu Montisferratenſi, vi Pa-
cis Ratiſbonenſis A. 1630. Duci Sabaudia tradita fuerunt.

(c) Neque obſtat Titulus *Generalats* in verbis CAPITUL.
Leopoldi, Joſephi Artic. IV. & Caroli VI. Art. XXVI.
ſupra §. XIII. lit. (f) adductis. Præterquam enim
quod voce *Generalats*, ſive, ut quidam illam interpre-
tantur, *Vicariatus Generalis*, Dux Sabaudia non magis
conſtituatur Vicarius per totam Italiam, quam vel
Brunorius de la Scala, qui à Sigismundo in *Dipl.*
§. X. lit. f. vel alii Vicarii particulares eodem titulo
inſigniti; ITERUS de *Feud. Imp.* c. 6. §. 4. HORNI-
US I. P. c. 22. §. 15. JOH. FRID. de BERGERI, c. p.
92. iſto nomine vel prærogativam, minoribus Vica-
riatibus Italia, vel qualitatem Belli Ducis ſolum
inferri verofiſimilius exiſtimant.

(d) Cujus fines latiffime atque in Mantuanas, Parmenſes,
Placentinas, aliasque ditiones plures olim ſe extende-
runt. vid. *Supra* §. XII. ibique laudatas BÖHMERI *Vin-*
dicias Imperiales pro Parma & Placentia Ducaribus.

(e) Cui Mantuanæ & Montisferratenſes ditiones fuerunt ſub-
jectæ, ipſo Duce Mantuano, Carolo III, fatente in Pro-
teſtatione ſua, de qua vid. *ſupra* §. XIII. lit (g).

(f) Vide, qui id pluribus docuerunt, *illuſtr.* AUCTOREM
Medit. ad Capitul. JOSEPHI Artic. IV. & JOH. FRID. de
BERGER I. c. p. 90. & ſeqq.

§. XVI.

Vicariatus denique Generalis, quem Auguſtiſſimus
Imperator CAROLUS VI. Sereniſſimo Sabaudia Principi,
EUGENIO, nuper conceſſit, juxta ejus Tabulas (a) in
Neapolitanum, Siciliaque Regna pariter ac Ducatum Me-
diolanenſem, ceterasque Hereditarias in Italia ditiones
Aſtriacas (c) ſe extendit. & quod Jura ejus ſpectat, eadem,
qua

qua Caroli V. & Philippi II. Regum Hispaniæ Vicarii in iisdem terris usi fuerunt, potestate est præditus. Neque, pristini atque amplissimi Vicariatus Mediolanensis jura Serenissimæ Archi-Ducali Domui Austriacæ adhuc salva & integra esse, dubitamus. Ceterum Deum T. O. M. ut Serenissimum illum Principem ac Fortissimum Heroëm, quam diutissime incolumem præstet, atque in seros annos Summo huic Vicario muneri præesse sinat, ex interiori animi nostri sententia precamur.

(a) Quod vide in *Append. Diplomarum* lit. C.

(b) Quæ Serenissimæ Archi-Ducali Domui Austriacæ Jure, quod in Monarchiam Hispaniæ post obitum Caroli II. ei competiit, obvenerunt, atque Pace Ultrajectina pariter ac Badensi & nupera Viennensi in perpetuum cesserunt.

APPEN-

APPENDIX DIPLOMATUM.

A

Diploma FRIDERICI II. Imp. quo A. 1249. mense Junio THOMAM. Comitem Sabaudia, Vicarium Imperii generalem constituit.

Ex SAM. GUICHEN. Hist. Geneal. de la Royale

Maison de Savoye Lib. VI.

FRIDERICUS Dei gratia, Roman. Imperator, semper Augustus, Hierusalem & Sicilia Rex, Prælati Ecclesiarum, Marchionibus, Comitibus, Vavasoribus, Nobilitatibus, Poststatibus, Consiliis, Communitatibus & Universis per Lombardiam à flumine Lambii superius constitutis, fidelibus suis, gratiam suam & bonam voluntatem. Ad extollenda justorum præconia, & reprimendas insolentias transgressorum, prospiciens è celo Justitia, erexit in populis regnantium Solia, & diversorum Principum potestates. Caruisset namq; lubenter humana conditio jugo Domini, nec libertatem à se, quam ipsis natura contulerat, homines abdicassent, nisi quia impunita licentia scelera, in evidentem perniciem humani generis redundabat, & sic ex necessitate quadam oportuit naturam subesse justitiæ, & servire judicio libertatem: Sed, ne exquiri decuit extrinsecus aliam speciem creaturæ, cui se representata per hominem cœlestis imago subjaceret, dum in redditione census Numismatis imperium præ cæteris figuræ fastigium præsignivit, sed homo prælatus est homini, ut gratiorem efficeret prælaturam. Attendentes igitur, quod ex imperiali officii nostri debito, quod ex cœlesti dispensatione suscepimus, Villicationis nostræ rationem sumus in die distincti judicii reddituri, cum qualitate diversorum negotiorum nostrorum, & imperio per nunnulas & diversas partes Majestatis nostræ præsentiam necessario requirente, in partibus ipsi morari continuo præsentialiter nequeamus, ne Majestatis nostræ præsidio & justitia careatis, Ecce pro recuperatione ac defensione nostrorum & imperii Jurium & honorum, conservatione boni, & pacifici status nostri & viva guerra nostris rebellibus inferenda, de fidelitate, industria

fria & strenuitate Thomasi de Sabaudia Comitis, dilecti con-
fangvinei, & fidelis nostri ab experto plenarie confidentes, ip-
sum nostrum & sacri imperii generalem Legatum in *partibus*
ipsum duximus statuendum, nec cum sola Legati potestate vo-
lumus esse contentum, sed ei adjicimus officium *Præsidentis*, con-
cedentes ei merum & mixtum imperium & gladii potestatem,
& ut in facinorosos animadvertere valeat, pugnando commif-
sam sibi provinciam, in eos specialiter, qui stratos et itinera
publica censu temerario violare præsumunt, criminales, ci-
viles & liberales audiat, & determinet quæstiones, quarum
cognitio, si nos præsentem essemus, ad nostrum iudicium per-
tineret, puniendos, inquirens & puniens inquisitor, Decreta
ubique imponat, quæ in alienationibus rerum Ecclesiastica-
rum, secundum iustitiam interponi solent, & ut minoribus
& majoribus, quibus universalia jura succurrunt, causa co-
gnita, restitutionis in integrum beneficium largiatur, plenam
sibi concedimus potestatem, ad audientiam quoque ipsius ap-
pellationes deferri volumus, quas a sententiis ordinariorum
iudicum, ac eorum omnium, qui jurisdictionem ab Im-
perio nacti sunt, *infra regionem ipsam & ejus terminos* contigerit
interponi, nisi forte vel causæ qualitas, vel numerus appel-
lationum hoc adimant appellanti, ut tamen a sententiis
suis ad audientiam nostram libere valeat provocari; hortan-
di quoque iudices & notarios, plenam civilem Legato con-
ferimus potestatem, quo circa fidelitati vestræ præcipiendo
mandamus, quatenus dictum Comitem Legatum & Præsi-
dem nostrum & imperii, ut diximus in *regione præfata* à no-
stra majestate statutum, tanquam præsentia nostræ speculum
sinceræ devotionis affectibus admittentes, eidem super om-
nibus & singulis, quæ ad commissum sibi Legationis & Præ-
sidentis officium, ut superius est expressum, pertinere noscun-
tur, tamquam Majestatem nostræ personæ ad honorem & fi-
delitatem nostram intendere, obedire, & parere efficaciter de-
beatis, ut devotionem nostram proinde de bono in melius
dignis laudum præconiis extollamus. Datum Beneventi Anno
Dominicæ incarnationis 1249, mense Junii septimâ Indictionis.

8111

B. Di.

B.

*Diploma RUDOLPHI I. Regis Romanorum, quo JOH. de AVES-
NIS Vicarium Imperii per Tusciam constituit, ex EDMUN-
DI MARTENII T. I. Thes. Anecd. p. 1192.*

RUDOLPHUS Dei gratia Romanorum Rex semper Augu-
stus, universis archiepiscopis, episcopis abbatibus, & a-
liarum ecclesiarum praelatis, principibus, nobilibus, co-
mitibus, civitatibus, communitatibus, universitatibus, oppi-
dis, castris, & villis & personis singularibus quibuscunque,
in partibus Tusciae constitutis, gratiam suam & omne bonum.

Commissiones seu procurationes quascunque honorabili
viro Rudolpho, Electo Saltzburgerensis ecclesiae, Imperialis au-
lae cancellario, in bonis, possessionibus, redditibus, proventi-
bus, civitatibus, castris, munitionibus, jurisdictionibus, nec
non in aliis in quibus mandatum requiritur speciale, de ter-
ra Tusciae per nos factis, in omnibus suis articulis expressi-
us revocantes, ad notitiam vestram cupimus pervenire: quod
nos spectabilem virum JOHANNEM de AVESNIS Comitem
Haynnoniae, fidelem & Familiarem nostrum dilectum, consti-
tuimus, facimus & ordinamus, nostrum & Romani imperii
in partibus Tusciae Vicarium generalem, & insuper Procurato-
rem & nuntium nostrum ad exigendum, petendum & recipien-
dum nostro & ejusdem Imperii nomine fidelitatis, homagii,
& servitii nobis debiti sacramenta, a quibuscunque personis,
vel locis, nobis in eisdem partibus Tusciae eadem debeantur,
& ad petenda & recipienda bona, possessiones, redditus, pro-
ventus, Civitates, castra, munitiones, jurisdictiones, & jura
quocunque nomine censeantur in eisdem partibus Tusciae per-
tinentia ad nos, & imperium supra dictum; & ad ordinandum
& disponendum de ipsis quicquid sibi videbitur expedire, &
judices, & officiales constituendum in negotiis & causis qui-
buscunque, sicut nos ipsi eosdem constituere possemus, si
praesentes essemus, & ad statuendum, tractandum, & facien-
dum in praedictis partibus Tusciae, omnia & singula, quae ve-
rus & legitimus vicarius, procurator & nuntius, plenum man-

E

datum

clarum & liberam administrandi potestatem habens à nobis, facere potest & debet, de consuetudine vel de jure, in illis etiam casibus, in quibus mandatum requiritur speciale. Sententias etiam, bona, penas & multas, tam in causis criminalibus, quam pecuniariis, & aliis quibuscunque, quas idem, vel constituti ab eo iudices, officiales vel executores tulerint, imposuerint, vel exegerint, ratas habebimus. & faciemus, domino concedente, inviolabiliter observari. Damus præterea prædicto Comiti plenam & liberam potestatem, & speciale mandatum rebelles & indevotos, si quos (quod avertat altissimus) in partibus Tusciæ repererit, qualiscunque conditionis extiterit, privandi feodis, castris, terris, gratiis, libertatibus, districtibus, privilegiis, juribus, & jurisdictionibus quibuscunque, quos, quas vel quæ iidem tenere ab imperio digescerint. Nos quoque gratum, ratum, & acceptum habebimus, quicquid per dictum Vicarium, Procuratorem & nuntium nostrum actum & gestum, statutum, judicatum, & ordinatum fuerit in præmissis, & circa præmissa, vel qualibet præmissorum.

In cujus rei testimonium, præsentibus literis fieri, & pendente sigillo nostræ regni majestatis, in evidens testimonium præcepimus communiri.

Datum Friburgi Kal. Maji, Indictione XII. anno Domini MCCLXXXIV, Regni vero nostri anno XI.

C.

Diploma, quo Augustissimus Imperator CAROLUS VI. Serenissimum Principem Sabaudia, EUGENIUM, Vicarium Generalem Ditionum Austriacarum in Italia A. MDCCXXV.

XIV. Aprilis constituit: ex FAM. EUROP.

P. CCLXXXIV.

WIR der VI. von Gottes Gnaden erwählter Römischer Kaiser / zu allen Zeiten Mehrer des Reichs / in Germanien / zu Castilien &c. König &c. Ich bin kund und zu wissen in Krafft dieses Jedermänniglich / daß Unser Vetter / der Edelste / nicht allein um Uns und Unser Durchlauchtiges Haus / sondern um die ganze allgemeine Christenheit vortrefflich und

und herrlich verdiente Prinz Eugenius von Savoyen und Piemont/ Ritter
des güldenen Vlieses / Unser geheimder Rath / Unsers höchsten Kaiserl.
Hoff-Kriegs-Raths Präsident / Unser General-Lieutenant / und des Heil.
Röm. Reichs Oberster-Feld-Marschall / Uns ohnlängst ein neues und sehr
starkes Zeugniß seiner sonderbahren Moderation und Großmüthigkeit/
wie nicht weniger der an Ihm jederzeit hervor geleuchteten / verwunder-
samem und fast ungläublichen Bestieffenheit dem gemeinen Besten zu
helffen und selbiges zu befördern / an den Tag gelegt hat; Als wel-
cher / da er in denen Niederlanden / wie es die Regierung selbiger Pro-
vinzen zu erfordern schiene / nicht residiren konte / wegen gegenwärtiger
der Sachen und zeiten Beschaffenheit / welche keines weges wil daß
er iso von unserm Hoff und aus unsern Augen ohne die allerwich-
tigste und pressantsten Ursachen sich entfernen könne / daß von Uns
Ihme in denen vorigen Jahren aufgetragene ansehnlichste Gouverne-
ment derer Niederlande in Unsere Hände von sich selbst und freywil-
lig niederzulegen / zu resigniren und abzutreten sich entschlossen / so daß /
ob wir schon keine Art der Vermahnung unterlassen / um Denselben
von der gefakten Meinung abzubringen / und die Ursachen / womit
er seine Sache vertheidigte / zu verwerffen / Er nichts destoweniger in
seinem Vorhaben fest und dergestalt bey dem ihm vorgenommenen
Entschluß verharret / bis Er mit vielen Bitten und flehen endlichen
unsere Genehmhaltung und unsern Wohlgefallen darüber erhalten
hat. Dannhero / weiln in unserem Gemüthe eingepräget sind die
grossen Verdienste des vorerwehnten Edelsten Prinzen Eugeni von
Savoyen und Piemont / welcher wegen seiner hohen Ankuunst / und
Unserm Durchlauchtigsten Herrn Vater und Bruder / Leopoldo und
Josepho Röm: Kaiser (Gottseeligster Gedächtniß) in sehr vielen
Kriegen / und in denen höchsten Chargen öfters bewehrten Tapfferkeit/
und endlich so vieler Herrlichen und unvergleichlichen / und durch des-
sen alleinigen fürrestlichen Rath / und fast mit dessen alleiniger tapf-
fersten / von Gott auserlesenen Faust / zu größerer Glorie Unsers
Oesterreichischen Hauses / auch zu glückseligerm Wachsthum der Ca-
tholischen Religion / erworbenen Siegen / Unser Gemüthe sich schon vor-
längst recht wunderbarlich verbunden / so haben wir deswegen beschlos-
sen Ihn zuernennen und zusetzen / wie Wir Ihn auch Krafft dieses
ernennen und setzen zu Unserm General-Vicario in allen Königrei-
chen

chen / Staaten und Landschaften / welche wir in Italien besitzen / mit allen und jeden denjenigen Hoheiten / Vorzugen / Gewalt / Jurisdictionen und Macht / mit welchen diese ansehnlichste Würde von dem Kaiser Carolo V. und seinem Sohn Philippo II. Könige in Spanien / Unsern Vorfahren Glorwürdigster Gedächtnis / in denen zurückgelegten Zeiten eingesetzt und überlassen worden ist / daß nehmlich / wenn vorgemeldter Prinz von Savoyen und Piemont in Italien gegenwärtig seyn wird / Er eben dieselben Aempter / eben dieselben Charcken / und eben dieselbe Verwaltungen exercire / wollende und ausdrücklich verordnende / daß dieser Prinz von dem 28. Novembr. nächst abgelauffenen Jahres an / als an welchem Tage Er mit einem so großem Amt von Uns versehen und begabet worden / zu einer jährigen Besoldung 140000 fl. Teutscher Münze / zu genießen und zu empfangen haben solle / deren helffte von Unserer Königl. Schatz Cammer des disseitigen Siciliens / die andere helffte aber zu gleichen Theilen von Unsern Königlich Cammern des jenseitigen Siciliens / und des Manländischen Staats / Ihme viertel Jahrweils / und zwar in eben demselben Grad / Ort und Verzeichniß / wo die Unsern Vice Königen des dis / und jenseitigen Siciliens / und Unserm Gouverneur von Manland reichende Besoldungen gesetzt sind / entrichtet und gezahlet werden soll. Alldieweil aber Unsere Dienste keinesweges leiden / daß der obgedachte Prinz von Unserm Hofe sich wegbegebe / und von Uns entfernt sey / da entweder die Kriegs-Bewegungen / oder jegliche andere dringende Ursachen Unseres Diensts / dessen Ubergang in die Italiänischen Länder / um die gemeine Einigkeit und Ruhe in gedachten unsern Gebiethen entweder zu errichten oder zu erhalten / nicht entrathen: Als wollen und befehlen Wir / daß oben benannte Ihme / statt Jährlicher Besoldung / zugeeignete Summe der 140000. fl. an einen an diesem Unserm Kaiserl. Hoff wohnenden Kaufmann / von guter und beständiger Treu und Glauben / zu rechter Zeit / und ohne den geringsten Abbruch / übermacht werde / und gebiethe denen Edlen / Unsern Vice-Königen so wohl des jen- als disseitigen Siciliens / und Unserm Gouverneur von Manland / wie auch allen und jeder übrigen Personen / welche es angehet / daß sie / wo der oft gemeldte Prinz von Savoyen und Piemont / um die Functionen solchen großen Amtes zu verwalten / Sich auf Unserm Befehl / nach Italien erheben wird / Ihn als Unsern General-Vicarium aufnehmen / achten / halten / assistiren / ehren und veneriren / und alle dieses Prinzen Befehle durchgehends erfüllen

len und vollziehen / auch selbige durch jedweden ihrer Subalternen zur Er-
füll. und Vollstreckung bringen lassen. Zu welchem Ende wir Ihm/ dem
Prinzen / geben und verleihen eben dasjenige Ansehen und Gewalt / und
eben diejenigen Prærogativen und Freyheiten / welche die genossen haben/
so von besagten Unsern Vorfahren / dem Kaysler und Könige Carolo V.
und Philippo II. Glorw. Andendens / zu Verwaltung dieses ansehnlich-
sten Amts erwöhlet und ernennet worden. Damit aber alles oberwehnte
beobachtet und erfüllet werde/ so oft der mehr benannte Prinz von Sa-
voyen und Piemont Sich (wie obgedacht) in Italien begeben wird / so be-
fehlen und gebierhen Wir / das diß Unser Kayslerliche Diploma da-
selbst in denen Städten / wo es von nöthen seyn wird / referiret und
aufgezeichnet werde / und declariren leglichen / das der dickbesagte
Prinz / ratione gegenwärtigen Tituls / oder der vorerwehnten Ihm er-
theilten jährlichen Bestallung / zu keinem Jure gehalten seyn solle;
massen Wir Ihm von aller derselben Bezahlung / zu mehrerer Be-
zeigung Unserer Dankbarkeit / gänzlich befreyen / und durchaus
für frey und exempt erklären. Zu dessen zeugniß haben Wir diß
mit Unserer eigenen Hand unterschrieben / und mit Anhängung Un-
seres zu denen Italiänischen Ländern gehörigen grossen Siegels bekräf-
tigt ausfertigen lassen. Gegeben Wien den 14. April / im Jahr
nach unserm Herrn Geburt 1725. Unserm Röm. Reichs im 14. Unserer
Königreiche aber / nehmlich des Castilischen und Arrragonischen im 21.
des Hungar. und Böheimischen im 14.

COROLLARIA.

1. **G**ermania nostra multitudine legum laborat.
2. Diffusa Adoptionis materia ex Jure Civ. Rom. commode carere possumus.
3. Bibliotheca jure non reputatur pro re immobilis, quamvis hypotheca in illa possit constitui.
4. Status naturalis manet quoque in Societate civili.
5. Mare potest occupari, usutamen ejus manente communi.
6. Innoxia utilitas & necessitas summa nemini jus dant in alterius res.
7. Emptori res emta ante traditionem perit, etsi naturaliter ejus dominus nondum factus fuerit.
8. Usuræ etiam ultra alterum tantum jure naturæ sunt licitæ.
9. Vana est disputatio, quis prævaleat Reipubl. status, utrum Monarchia, Aristocratia, an Democratia.
10. Vitia quæ nondum eruperunt in actum externum, Legibus Principis non obsunt.
11. Parentes Jure Nat. liberis, nedum educatis, legitimam relinquere non obligantur.

Quod Generosa Tuæ Stirpis sis docta propago,
Hocce laboris opus sufficienter aget.
Imperii volvis, quæ Jura VICARIUS aptet,
EUGENIUS, quem nunc Itala terra colit.
Armis sat fulsit, Leges tueatur in orbe,
Ut sint Magnanimi, plena Trophæa, Viri,
Gratulor exactis studiis, precorque fidelis,
Fac foveas Servum semper amore Tuum.

Hæc Generosissimo Dn. Respondenti, Amico suo,
intime colendo gratulabundus
apposuit

JOHANNES SAMUEL Baumgarth/
Grünberga-Sil. LL. C.

154562

ULB Halle
005 372 046

3

R

17

20

DISSERTATIO
HISTORICA ET JURISPUBLICI
DE
**VICARIIS S. R. IMPERII
IN ITALIA,**

Quam

DEO propitio

PRÆSIDE

VIRO CLARISSIMO

JUSTO CHRISTOPHORO

DITHMARO,

HIST. & POLIT. P. P. O.

IN AUDITORIO MAJORI

horis folitis

die VI. Octobris Anno M DCC XXV.

ventilandam proponit

AUCTOR

CAROLUS JEREMIAS
de **SONNENTAGEN,**

Eques Silesius.

FRANCOFURTI ad VIADRUM,
Typis Jo. CHRISTOPH. SCHWARTZII, Acad. Reg. Typogr.

17.